

Beleids- begroting

2026 - 2029

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

Juist daarom is het nú het moment om te investeren in het aantrekken en behouden van talent. Want wie vandaag bouwt aan een omgeving waarin talent wil blijven en groeien, verzekert zich van een sterke en leefbare toekomst voor morgen.

3.1.3 Jeugd(zorg)

De gewenste veranderingen bij jeugd(hulp) - zowel inhoudelijk als financieel - bleven de laatste jaren achter. Vooral op de onderdelen waar wij zelf geen directe invloed hebben; waar wij afhankelijk zijn van externe partijen (denk aan externe verwijzers en aanbieders). Daarom zetten wij vanaf 2025 extra in op jeugdhulp. Door lokaal te investeren in de sociale basis en basisondersteuning en gerichte sturing op vermindering van verblijf en ambulante jeugdhulp (verschuiving naar voorliggende voorzieningen). Daardoor hebben wij ook voor jeugdhulp de transformatie in gang gezet, met een besparing als gevolg. Tegelijkertijd zijn er externe ontwikkelingen, die niet helpend zijn bij de gewenste inhoudelijke veranderingen en die de uitgaven op jeugd doen toenemen. Denk daarbij aan de financiële effecten van de inkoop en de toenemende zorginzet per cliënt. Daarom blijft jeugdhulp ook in 2026 een topprioriteit en werken wij regionaal samen aan:

- Een sturingsplan jeugdhulp, gericht op het verminderen van uithuisplaatsingen en ambulante hulp en het optimaliseren van de regionale uitvoeringsstructuur.
- De prioritaire opgave jeugd, waarin het Algemeen Bestuur van SamenTwente de pijler 'Jeugd' als speerpunt heeft benoemd. Deze opgave wordt momenteel verder uitgewerkt.

Zowel het Sturingsplan Jeugd als de Prioritaire opgave Jeugd vraagt extra inzet vanuit de gemeente Hengelo.

3.1.4. Energie & Warmte

Het elektriciteitsnet loopt steeds verder vol. Het kan de groeiende vraag naar elektriciteit en het stijgende aandeel van duurzame elektriciteit uit wind en zon niet meer aan (netcongestie). Hierdoor kunnen aansluitingen op het net niet of slechts beperkt gerealiseerd worden. Dit belemmert de voortgang van projecten zoals woningbouw, gebiedsontwikkeling en de energietransitie.

Waar netcongestie tot problemen leidt zullen we dit continu aankaarten bij de netbeheerders, die verantwoordelijk zijn voor het energienetwerk, zodat zij passende maatregelen kunnen treffen. Ook medeoverheden zullen hierin een rol richting netbeheerders moeten spelen, met name in relatie tot de grote woningbouwopgave waar we in het SHE-gebied voor staan.

Ook vraagt netcongestie een intensieve samenwerking met regionale partners om de prioritering en daarmee de fasering van projecten te beïnvloeden. Zo zijn we samen met Enschede, Borne en verschillende partners de haalbaarheid van een regionaal Warmtebedrijf aan het onderzoeken. Daarnaast verkennen we verschillende mogelijkheden voor energieopslag. We ondersteunen onze inwoners tevens met het verduurzamen van hun woningen door middel van subsidies en leningen.

3.2 Financiële ontwikkelingen - van Zomernota naar Beleidsbegroting

De nu voorliggende Beleidsbegroting is een verdere verfijning van de reeds vastgestelde Zomernota 2025-2029 door de gemeenteraad op 9 juli jl. Na deze Zomernota is de begroting op detailniveau geactualiseerd. Dit betekent dat er ten opzichte van de Zomernota nog kleine afwijkingen zijn in de totale begrotingsomzet van € 464 miljoen in 2026. In deze paragraaf wordt ook het structureel begrotingssaldo voor de komende jaren getoond. Dit is het effect zonder de incidentele baten en lasten in de begroting. Een positief structureel begrotingssaldo laat zien dat de alle structurele lasten minimaal worden gedekt door alle structurele baten.

3.2.1 Aangenomen moties Zomernota 2025-2029

Voor alle aangenomen moties verwijzen wij naar [bijlage 10.7 van de Zomernota 2025-2029](#).

Tijdens de behandeling van de Zomernota op 9 juli jl. was de aangenomen motie M18: Richt een tijdelijk Ondernemersfonds 'Lokale Veerkracht in' de enige motie met financiële mutaties. Het hiervoor benodigde budget van € 100.000 wordt gedekt uit de algemene reserve. Dit verloopt voor het financieel perspectief in 2026 budgettair neutraal. Zie het financieel overzicht hieronder.

3.2.2 Financieel perspectief 2026-2029

In onderstaand overzicht wordt ingegaan op de ontwikkelingen vanaf de besluitvorming van de Zomernota 2025-2029 tot medio september 2025. Na de Zomernota is de begroting op detailniveau uitgewerkt en geanalyseerd. Er zijn zo realistisch mogelijke inschattingen gemaakt van de ramingen op basis van de inzichten tot medio september. Dit leidt tot het volgende financieel perspectief voor de periode 2026-2029:

	2026	2027	2028	2029
Beginstand Zomernota 2025-2029 (aanbieding college)	-	1.593	306	-175
Aangenomen moties tijdens raadsvergadering 9 juli 2025:				
1. Motie M18: Richt een tijdelijk Ondernemersfonds 'Lokale Veerkracht in'	b.n. ¹	-	-	-
2. Overige aangenomen moties Zomernota 2025-2029	-	-	-	-
Saldo Zomernota 2025-2029 (na raadsvergadering)	-	1.593	306	-175
3. Kapitaallasten/gesloten circuits	-230	-488	-396	16
4. Beschermd wonen	230			-
5. Diversen	79	75	50	274
Totaal detailuitwerking begroting	79	1.180	-40	115
6. Algemene reserve - (gedeeltelijk) terugdraaien onttrekking in Zomernota 2025-2029	-79	-	-	-81
Totaal begrotingssaldo 2026-2029	-	1.180	-40	34

1 b.n. = budgettair neutraal

Het totale begrotingssaldo is alleen voor het jaar 2028 negatief.

Het *structurele begrotingssaldo* is voor alle begrotingsjaren positief. Dit is de graadmeter voor de toezichtvorm door de provincie en voor de kleuring van het interbestuurlijk toezicht (IBT) in 2026. De opbouw van het positieve structurele begrotingssaldo wordt beschreven in paragraaf 3.2.3.

1. Motie M18: Richt een tijdelijk Ondernemersfonds 'Lokale veerkracht in'

Voor het tijdelijk Ondernemersfonds 'Lokale veerkracht' is in 2026 € 100.000 door de gemeenteraad beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt gedekt uit de algemene reserve. Dit heeft geen effect op het begrotingssaldo oftewel is budgettair neutraal (lasten en baten stijgen met hetzelfde bedrag).

2. Overige aangenomen moties Zomernota 2025-2029

De overige aangenomen moties hebben op dit moment geen invloed op het saldo in deze begroting.

3. Kapitaallasten/gesloten circuits

De detailuitwerking van de begroting leidt, na de vaststelling van de Zomernota 2025-2029, nog tot financiële mutaties. Dit is vooral het gevolg van de gedetailleerde actualisatie (o.a. fasering) van investeringen en de inwerkingtreding van de nota Investerings- en activeringsbeleid. Dit leidt tot aanpassingen in de financieringsbehoefte, de kapitaallasten en de reserve dekking kapitaallasten voor de komende jaren. Voor de jaren 2026 tot en met 2028 leidt de detailuitwerking tot nadelen. In 2029 is er sprake van een klein voordeel. Hierbij is met name rekening gehouden met het doorschuiven van investeringen van I en IT. Hiervoor moest een kortere afschrijvingstermijn worden gehanteerd voor deze investeringen. Dit op basis van de ingangsdatum van de eerder door uw raad vastgestelde nota Investerings- en activeringsbeleid.

Daarnaast hebben we te maken met de 'weglekeffecten in de gesloten circuits'. Gesloten circuits zijn de grondexploitaties, rioolheffing en afval. De voordelen en nadelen van deze circuits worden uiteindelijk verrekend met respectievelijk de algemene reserve grondexploitatie, de voorzieningen riolering en afval. Dus deze effecten komen niet ten gunste of ten laste van het begrotingssaldo.

4. Beschermd wonen

De gemeenteraad van Enschede heeft in de laatste Zomernota besloten dat ze de maximale hoogte van de reserve beschermd wonen naar beneden gaat bijstellen. Het is gebaseerd op 15% van de uitkering beschermd wonen, waardoor de stand van de reserve nu circa € 1 miljoen te hoog is. Voor Hengelo betekent dit een incidentele bate van € 230.000 in 2026.

5. Diversen

Door de detailuitwerking van de begroting is er sprake van diverse mutaties. Dit heeft tot voordelen geleid, met name in 2029. Hierbij is kritisch gekeken ten opzichte van de middelen die zijn geraamd in 2028 en of er sprake is van afloop van middelen.

6. Algemene reserve - (gedeeltelijk) terugdraaien onttrekking in Zomernota 2025-2029

Gelet op het begrotingssaldo van deze Beleidsbegroting 2026-2029 worden de onttrekkingen uit de algemene reserve in de Zomernota 2025-2029 (gedeeltelijk) teruggedraaid voor de jaren 2026 en 2029.

In de Zomernota was een onttrekking van € 720.000 uit de algemene reserve in 2026 geraamd. Hiervan wordt nu € 79.000 teruggedraaid. Voor 2029 was € 81.000 uit deze reserve onttrokken. Deze laatste onttrekking wordt nu in deze Beleidsbegroting volledig teruggedraaid.

3.2.3 Structureel begrotingssaldo 2026-2029

Op basis van de vastgestelde Zomernota 2025-2029 verwachten we dat we een structureel sluitende (nieuwe) begroting konden presenteren. Na de detailuitwerking van de begroting is dit gelukt, zoals hieronder is aangegeven. Het structureel begrotingssaldo is van belang voor de toezichtvorm door de provincie en voor de kleuring van het interbestuurlijk toezicht in 2026.

Het structureel begrotingssaldo wordt gepresenteerd in onderstaand overzicht.

Op de eerste regel wordt het resultaat (saldo baten en lasten) voor bestemming gepresenteerd, dat wil zeggen het resultaat zonder mutaties in de reserves.

De totale mutaties van de reserves worden op de tweede regel getoond.

Deze 2 onderdelen leiden samen tot het totale begrotingssaldo 2026-2029 d.w.z. het resultaat na bestemming.

Voor deze 3 onderdelen verwijzen wij voor de cijfermatige onderbouwing naar het overzicht in 7.1.2. Baten en lasten per programma.

Het totale begrotingssaldo is het verschil tussen de totale lasten en de totale baten. Hierbij is echter geen rekening gehouden met het onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten.

Om de structurele begrotingsruimte te bepalen worden de totale lasten en baten (= totaal begrotingssaldo) verminderd met de incidentele baten en lasten (zie bijlage 7.1.3). In deze bijlage is te zien dat de totale incidentele lasten voor alle jaren hoger zijn dan de totale incidentele baten. Daardoor heeft dit een gunstig effect op het structurele begrotingssaldo.

Het structurele begrotingssaldo ziet er als volgt uit (bedragen * € 1.000):

	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten voor bestemming/resultaat voor bestemming (zie bijlage 7.1.2)	-2.729	1.499	-2.935	-1.865
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves/mutaties reserves (zie bijlage 7.1.2)	2.729	-319	2.895	1.899
Begrotingssaldo 2026-2029/resultaat na bestemming (zie bijlage 7.1.2/paragraaf 3.2.2)	-	1.180	-40	34
Waarvan saldo incidentele baten en lasten (zie bijlage 7.1.3)	6.647	1.675	134	61
Structureel begrotingssaldo 2026-2029	6.647	2.855	94	95

Het *structureel begrotingssaldo* is voor alle jaren positief. Dit is van belang voor de repressieve toezichtvorm door de provincie d.w.z. de begroting is dan structureel en reëel in evenwicht. Ook is dit structurele begrotingssaldo van invloed op de kleuring van het interbestuurlijk toezicht (IBT) in 2026. Hierdoor verwachten we dat we voor het IBT onderdeel financiën van oranje naar groen gaan.

Voor een toelichting op het weerstandvermogen en de algemene reserve wordt verwezen naar paragraaf 3.3 Overige ontwikkelingen, risico's en financiële positie.

3.2.4 Financieel gezonde en solide basis

We zijn deze raads-/collegeperiode gestart met een financieel gezonde en solide basis als stevig fundament, als mooie 'nalatenschap' van de vorige gemeenteraden/colleges van Hengelo. De afgelopen jaren hebben we verder kunnen investeren in de samenleving en de koers die we daarbij voor ogen hadden. Dit ondanks de vermindering van rijksmiddelen voor taken, die we als gemeente moeten uitvoeren. Dit vraagt steeds om balanceren tussen enerzijds koers en opgaven en anderzijds verantwoord omgaan met ons huishoudboekje. Dit heeft het mogelijk gemaakt dat we u een structureel sluitende Beleidsbegroting kunnen aanbieden.

Ook om tegenvallers in de toekomst op te vangen willen we eigenlijk dat de weerstandratio ruim voldoende blijft d.w.z. een ratio die boven de 1,4 (= door de raad vastgestelde signaalwaarde) blijft. Dit als startpunt voor de nieuwe gemeenteraad en nieuw college in het begrotingsjaar 2026.

We blijven ook de komende periode stevig lobbyen bij het Rijk, samen met andere gemeenten en verenigd in de VNG en de G40, over de taken die we uitvoeren en de middelen die daarbij horen. Hopelijk ziet een nieuw kabinet ons meer als eerste overheid, dichtbij inwoners en ondernemers, met voldoende rijksmiddelen om daarmee de bijbehorende taken te kunnen uitvoeren.

3.3 Overige ontwikkelingen, risico's en financiële positie

Mogelijke aanpassing rijksbeleid

Het demissionaire kabinet zal echter alleen lopende zaken afhandelen. Een demissionair kabinet wordt niet geacht om belangrijke politieke beslissingen te nemen. Het zal geen ingrijpende wetsvoorstellen voor behandeling naar de Kamer sturen en wetsvoorstellen die daar al in behandeling zijn, worden niet behandeld tot na de kabinetsformatie, tenzij de Tweede Kamer hierover anders heeft besloten. Dit kan tot consequentie hebben dat reeds aangekondigde nieuwe wet- en regelgeving nog niet wordt aangenomen of vertraging oploopt.

Tevens kunnen we op dit moment niet de consequenties van het nieuwe rijksbeleid inschatten van een nog nieuw te vormen kabinet.

Gemeentefonds en SPUKS

De vervolgonderzoeken naar de herijking van het gemeentefonds zijn door het Rijk nog niet afgerond. De kans bestaat dat het verdeelmodel voor het gemeentefonds alsnog wordt aangepast met ingang van 2027. Het risico op een nadelige herverdeling blijft bestaan. Tevens weten we niet of de demissionaire status van het kabinet of een nieuw kabinet van invloed is op (de herijking van) het gemeentefonds.

We hebben nog steeds te maken met ongebruikelijke, grote onzekerheden wat betreft de overheidsfinanciën, zoals de gemeentefondsuitkering en specifieke uitkeringen (SPUKS) van het Rijk. Opvallend is dat het Rijk een korting op de meeste specifieke uitkeringen (SPUKS) wil doorvoeren van 10%, met of zonder omzetting van de SPUK naar het gemeentefonds. Hiermee loopt de gemeente nog wel de nodige risico's.

Het Rijk motiveert de korting van 10% op de SPUKS voornamelijk met het argument vermindering van het takenpakket voor gemeenten of een doelmatige uitvoering, terwijl gemeenten in werkelijkheid geen of nauwelijks vermindering van administratieve en controlelasten ervaren in de uitvoering. Om de 10% korting tegen te gaan zijn we als college mede-indiener van de motie 'Stop de verkapte bezuiniging op SPUKS' geweest voor de Algemene Ledenvergadering van de VNG op 18 juni jl.

Gebiedsbudget grootschalige woningbouwopgave en mobiliteitsfonds

Parallel aan het opstellen van deze Beleidsbegroting is door ons college (in afstemming met het college van de gemeente Enschede) een concept aanvraag voor een financiële bijdrage van het Rijk uit het Mobiliteitsfonds en Gebiedsbudget voor de grootschalige woningbouwlocatie in de Spoorzone Hengelo-Enschede ingediend.